

A MAGYARORSZÁGI VASUTI SZEMÉLYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

Nincs pihenő, nincs szünet...

«Igérem, hogy mindent meg fogok tenni, amit a törvényhozás hozzájárulása nélkül megtehetek.»

Vörös László,
kereskedelmi miniszter.

Amit idefőnt jeligenek használtunk, Vörös László válaszában ezt a mondatát ajánlatos lesz minden vasutasnak jól megjegyeznie. Nem mintha kételkednénk egy minutumig is a kereskedelmi miniszter jóakarátában és jóhiszeműségében; mintha azt hinnők, hogy alkalomadtán figyelmeztetni kell majd adott ígéretére a miniszter urat.

Nem ezért ajánljuk azt a sokat jelentő mondatot minden vasuti alkalmazott figyelmébe. Hanem azért, mert ez a mondat értékes *ítélete* a multnak és még értékesebb *tanulság* a jövőre nézve.

Teljesen értjük, hogy a kereskedelmi miniszter ur a törvényhozás közreműködéséről a helyzetünk javítása érdekében megteendő reformoknál jóeleve lemond. A mostani politikai viszonyok és az a sajátos helyzet, amelyben politikai és alkotmányos tekintetben a jelenlegi kormány leledzik, érthetővé teszi ezt a megszövegeztet a miniszter ur ígéretének.

De az összes kért reformok közül alig egy-kettőnél van szükség a törvényhozás közreműködésére. Még az anyagi kiadásokkal járó reformoknál is szabad keze van a miniszternek, éppugy a bér- és munkaár emeléseknél. Hiszen még a kinevezettek ugynevezett fizetésrendezésénél is csak *Hieronimi* találánya volt, hogy törvényjavaslat alakjában terjesztette a képviselőház elé és azzal fogadtatta el azt, amit saját hatáskörében is megtehetett volna.

A munkások és ideiglenes alkal-

mazottak emlékiratában felsorolt kérélmeket egyébiránt legnagyobbbrészt egy tollvonással teljesítheti a miniszter ur. Hahát azt igéri, hogy mindent megtesz, amit a törvényhozás hozzájárulása nélkül megtehet, akkor ugy vehetjük, hogy *teljesíteni is fog majd nem mindent Vörös László miniszter ur, amit emlékiratunkban a munkások és ideiglenes alkalmazottak sanyaru helyzetének a javítása érdekében kértünk.*

Ezt a tényt kell szem előtt tartanunk, ha a multakon elmélkedni és a jövő irányát megszabni akarjuk. Teljes tekintettel a miniszter ur jóindulata iránt, ki kell mégis jelentenünk, hogy ennek a jelentős sikernek *az érdeme elsősorban az államvasuti munkások és ideigl. alkalmazottak békés, de erőteljes szervezkedése.*

Világos dolog, hogy a legnagyobb jóakarat mellett sem tudta volna a miniszter ur, hogy hol és milyen módon segítsen, mik a legégetőbb bajok, mik a legsürgősebb teendők, ha a szervezkedés nem tömörítette volna a széthúzó elemeket egy táborba és nem egyesítette volna a szétforgácsolt véleményeket, a szétágazó, gyakran elmosódott vágyakat egy egységes, józan programmá.

Szervezet nélkül csak azt tudhatta volna a miniszter ur, hogy egyes munkások ezt kívánják, mások megint amaszt óhajtják, ennek ez a sérelme, annak az a panasza, de a vágyak és panaszok nagy utvesztőjében nem ismerte és nem ismerhette volna ki magát.

A szervezet révén ellenben játszi könnyűséggel tudta meg a miniszter ur azt, hogy mi az egész államvasuti munkásság kívánsága, mi az összeség panasza és megtudta azt is, hogy az emlékiratban foglalt kívánságok mögött az egész Máv. munkásság és az összes ideigl. alkalmazottak álla-

nak. Így hát nem volt nehéz határozni a miniszter urnak, hogy mi a legfontosabb és legsürgősebb teendője, ha segíteni kíván a helyzetünkön.

Meg azután ne feledjük el, mennyi igazság rejlik abban a mondásban, hogy *mindenkinek annyi a joga, amennyi az ereje.* Áll az egyesre is, de áll nagyobb tömegekre is. Hogy mi egyenkint gyengék vagyunk, a létért való küzdelemben elenyészünk, mint a por szem, azt mindenki tudja. Viszont azonban azt is kell mindenkinek tudnia, hogy nekünk is módunkban van hatalomra szert tenni. Ez a hatalom az összetartásban, a szervezkedésben rejlik.

Amennyi az erőnk, azt mind a szervezkedésnek köszönhetjük. És ennek köszönhetjük azt a jogot, szabadságot és kenyeret is, amit kivivnunk sikerül.

Semmiképen sem csorbitja a miniszter ur iránt érzett tiszteletünket és hálánkat az a meggyőződésünk, hogy nekünk, államvasuti alkalmazottaknak mindenkor csak annyi jogunk és szabadságunk lesz, amekkora erő kifejtésre képesek vagyunk.

Amidőn tehát örömmel regisztráljuk a Vörös László kereskedelmi miniszter ur szavaiban rejlő ígéretet, kötelességünk hangsúlyozni, hogy ehhez a nagyjelentőségű eseményhez a *szervezkedés, az összetartás* juttatott minket és a mi lapunk, a *Magyar Vasutas*, amely zászlóhordója volt és lesz a szervezkedésnek, amely mindenkori hű zászlója az összetartásnak.

Ez az *ítélet* a multak felett. És a *tanulság* a jövőre nézve? Az is adva van már az elmondottakból. Ha csak az összetartás és szervezkedés révén tudunk a multban vívmányokat elérni, világos, hogy ezeket a vívmányokat biztosítani és új sikereket elérni csakis a fokozott összetartás és erősített szervezkedés révén tudunk.

És itt őszintén és leplezetlenül ki kell mondanunk, hogy munkástársaink nem mindenütt és nem mindenben tesznek eleget a szervezettől, saját magukkal és munkástársaikkal szemben. Még a fővárosban sem mind tagjai szervezetünknek és előfizetői lapunknak. Még akik legközelebből láthatják és egészen közvetlenül tapasztalhatják azt az óriási és minden ízében szükséges és hasznos munkát, amit a Magyar Vasutas köré csoportosult szervezet kifejt, még azok közt is fölös számmal van az olyan, aki távol áll a szervezettől és sem anyagilag, sem erkölcsileg nem támogatja ezt a mozgalmat, amelyről most még a legkorlátozottabb is láthatja, hogy az összesség érdekeit szolgálja.

Ezen változtatni kell. Azok a derék és áldozatkész munkástársaink, akik eddigelé majdnem maguk viselték mozgalmunk összes terheit, törekedjenek arra jó szóval, meggyőző érveléssel, hogy vegye ki a mozgalmából, a teherből minden egyes államvasuti munkás és ideiglenes alkalmazott a maga részét.

Mondjuk ki egyenesen és őszintén: *aki a munka gyümölcsét élvezni akarja, az vegyen részt a munka terheiben is; aki nincs velünk, az ellenünk van!*

Rövid idő múlva el kell és el fogjuk érni azt, hogy minden fővárosi államvasuti munkás és ideigl. alkalmazott tagja lesz szervezetünknek és előfizetője lapunknak.

A vidéki munkástársaknál még nehezebben megy a dolog és annál nagyobb elégtétellel és örömmel konstatálhatjuk, hogy vannak egyes vidéki műhelyek, ahol majdnem minden egyes munkás tagja már szervezetünknek. Más műhelyekben a szervezkedésnek a kezdetén állunk még ugyan, de ez a kezdet biztató és remélhetjük, hogy itt is az összes munkástársak rövid idő múlva a közös tábor becsületes harcosai lesznek.

Vannak azonban egyes műhelyek, a *miskolci*, a *szegedi* és a *piskii*, ahol a csirája is alig van még a szervezkedésnek. Szégyenteljes állapot, hogy itt százai vannak a velünk egy sorban élőknek, akiknek ugyanaz a bajuk és panaszuik, mint a mieink, ugyanazok a vágyaik, mint a mieink és még sem állanak közibünk.

Tudatlanság, közömbösség vagy erőszakos elnyomatás-e az oka ennek, azt nem kutatjuk. De ezeken a helyeken is meg kell törni a jeget. Itt is világosságot, erőt és bátorságot kell terjeszteni, ezeket a munkástársakat is be kell soroznunk az igazságért küzdők nagy táborába.

Ezt meg fogjuk tenni, mert meg kell tennünk. Az elért sikerek babérain nem szabad pihennünk. Nincs pihenőnk, nincs szünetünk. Egy jel-szónk van csak:

— *Előre, mindig csak előre!*

Pártokról és elvekről.

— Szabadelvű pártok. —

Az egyik helyen szabadelvű pártnak nevezi magát, máshol haladó pártnak, sokszor pedig latin eredetű nevén «liberális» pártnak. Nem a magyarországi, hajdan tultengően hatalmas, ma már iszonytatón üttökopott szabadelvű pártra gondolunk csak az alábbi fejtegetéseknél, hanem az összes országok összes szabadelvű pártjaira. Közös az eredetük, közös az életfolyásuk, közös a természetrajzuk és közös a pusztulásuk képe is. Amellett nagyon tanulságos is.

A szabadelvű pártok tulajdonképpen a polgárság (a *burzsoázia*) pártjai. Volt idő, száz egy néhány év előtt, amikor az egész államhatalom, minden jog és szabadság az arisztokrácia és a papiosztály kezében volt. Egy néhány nagyvagyonu és magasrangú család és a nemkülönben nagyvagyonu főpapság uralkodott a király vagy a császár nevében az egész nép fölött, zsarolván, zsákmányolván ezt a népet.

Az elnyomottak között volt nemcsak a legszegényebb nép, hanem az úgynevezett «*harmadik rend*» is, a kereskedést és ipart űző polgárság. Ezeknek sem volt semmi joguk, ezek is ki voltak szolgáltatva az arisztokrácia és főpapság könyörtelen, kiszípolozó uralmának, (a «*feudalizmus*»-nak.) — Munkásosztályról, legalább a mai értelemben vett proletárságról akkortájt alig lehetett szó. Ami csekélyszámu munkás akkortájt volt, az majdnem kizárólag kisipari és kézműipari munkás volt csak. Nagyipar alig volt, tehát nagyipari munkás se igen lehetett.

Igy azután az elnyomottak és jogfosztottak legnagyobb részét a városok lakossága és a földmivelő jobbágyok képezték. Óriási adóteher nyomta őket, semmi mozgási szabadságuk nem volt, az akkor uralmon volt osztály minden esztelen fényűzésének és pazarlásának, minden politikai baklövéseinek költségeit nekik kellett keservesen viselniök.

Időközben azonban a kereskedelmet és ipart űző polgárság vagyona, tudásra tett szert. Voltak előharcosai, akik fölvilágosították minden üldöztetés és elnyomatás dacára («*enciklopedisták*»), a harmadik rend erőteljesen tömörült és célul tűzte ki magának az államhatalom meghódítását, hogy ennek révén az anyagi terhektől megszabaduljanak és azokat a korlátokat, amelyek az ipari és kereskedelmi fejlődésnek, tehát az ő gazdasági megismosodásának útjában állottak, elhárítsák. Az akkor uralmon volt feudálisok és a polgári osztály között döntő csatára (forradalom, szabadságharc) került a dolog, amelyben a polgárság lett a győztes.

A szabadelvű polgárság ilyenformán uralomra jutott és kezébe vette a kormányzat gyeplőit. Azok a rendszabályok, amelyeket megvalósítottak, mind arra szolgáltak, hogy gazdasági erejük szabad kifejtését biztosítsák és uralmukat megerősítsék.

A jobbágyság föltszabadítása az olcsó munkaerőt biztosította a földbirtokosoknak, a céhrendszer eltörlésére, a gyáripár fejlődésének és a modern bérszolgátság kialakulásának volt szüksége. A szabad költözködési jog stb. mind azt célozta, hogy lehetővé váljon ama nagy munkástömeg képződése, amelyen a modern kapitalizmus felépült. Szóval: a polgári osztály azért csinálta meg a politikai forradalmat, hogy gazdasági fejlődését az államhatalom révén és az állam által nyújtott anyagi és erkölcsi eszközök segítségével lehetővé tegye.

Politikai uralmának biztosítására hozott rendszabályai a szabadelvű polgárságnak főként két szempontból jellemzettek. Egyrészt azért, mert a szabadság, egyenlőség és testvériség jelszava alatt megszületve, azt adták célul, hogy a polgári egyenjogúságot és szabadságot teremtsék meg, de háttérükben mindig a polgárság uralmának a biztosítása és anyagi érdekeik előmozdítása lappangott. Másrészt pedig ott, ahol a szabadelvű

polgárság régi korlátokat rombolt le, ujakat emelt a szegények, a munkásosztály ellenében. A szabadságharcában szívesen fogadta a polgárság a legszegényebb néprétegek segítségét. A munkások vitték csontjaikat a vásárra a polgárság uralomra jutásáért, de amikor a szabadelvű polgárság uralomra jutott, leghűségesebb fegyvertársait, a munkásokat kizárta abból a híres «szabadság-egyenlőség-testvériség»-ből.

Tartozunk azzal, hogy egynéhány példával bizonyítsuk is, amit itt állítottunk. Hogy könnyebben megértessük magunkat, magyar példákat veszünk. Az 1848-as szabadságharc elején alakult forradalmi kormány csinalta meg azt a választói jogot, amely a férfi lakosság négyötödrészt zárja ma ki a legfontosabb jogból, az állam kormányzásában való részvétel jogától. Ez a szabadságszerető és szabadelvű kormány volt az, amely a sajtószabadságot kaucióhoz kötötte, vagyis a vagyonosok kizárólagos tulajdonává tette. Ellenben a gyűlékezés, az egyesülés, a szólás szabadságát nem biztosította az egész népnek, mert hátha visszaélnék vele a szegények, a munkások.

Kitűnt uralomra jutása pillanatában már, hogy milyen éles ellentét áll fenn a szabadelvű polgárság között, amely egyedül a vagyonos és tőkés osztály érdekeit képviselte, és a szegény, dolgozó néposztályt nem. Ez az ellentét nyert kifejezést a szabadelvű pártok mindegyikének minden lépésében és minden intézkedésében.

A szabadelvű pártok — bármilyen néven szerepeltek is — a nép széles rétegének jogait és szabadságát lábbal tiporák mindenütt és mindenkoron. Rá lehet sütni minden cselekedetükre az osztályuralom és elfogultság bélyegét. Önző gazdasági érdekeknek, a szennyes kizsákmányolás zavaratlanságának áldozatul vetették a nép minden ideális érdekét. Az igazi szabadságnak, a valódi haladásnak leginkább a «szabadságszerető, haladó» szabadelvűek állottak útjában.

De a társadalom fejlődése végig gázol ezeken a szabadelvűpártokon is. Az általuk hajdan legyőzött és az államhatalom birtokából kiszorított mágnások és főpapok újra szervezkednek még pedig a szabadelvű polgárság által teremtett alapon mint politikai és parlamenti pártok (konzervatív és klerikális «nép-pártok»). Ezek a pártok erős támadást intéztek *fölülről* a szabadelvűpártok ellen. *Alulról* pedig az általuk becsapott, elárult, kizsákmányolt és jogaitól megfosztott néptömegek, főként pedig az időközben számra és gazdasági súlyra nézve erőssé vált munkásosztály (szociáldemokrata párt) szervezkedik.

Főként az utóbbi bántja a szabadelvűpártokat. Híveinek a serege napról-napra fogy. Az ördöggel is szövetezik, hogy a szent profitot csorbíttatlanul megmentse. Csapatostul szökdösnek át a szabadelvűpártok hívei vagy az egyik vagy a másik konzervatív vagy klerikális párthoz. És így olyan országokban, ahol néhány évtizeddel ezelőtt a lakosság túlnyomó többsége liberális volt, ma már irtómagja is alig maradt ezeknek a pártoknak. Belgium, Németország, Ausztria szolgáltatja ennek a példáját. Az utóbbi események Magyarországon is azt bizonyítják, hogy itt az úgynevezett szabadelvű iránynak nincs gyökere a népben és ez az irány nemsokára már csak a történelemé lesz.

Nem is fog utána senki egy könnyet sem ejteni. A meztelen kapitalista önzés, a rideg kizsákmányolás és elnyomatás pártja volt ez mindenütt és pusztulása csak előnyére válhat minden haladásnak.

Exul.

Értesítjük előfizetőinket, hogy szerkesztőségünkben (VII., Csömöri-ut 28. sz., I. emelet, ajtószám 3.) minden csütörtökön este 7-8 óráig

ingyen jogi tanácsot

kaphat minden előfizetője a MAGYAR VASUTAS-nak. Vidéki előfizetők levélben fordulhatnak jogi tanácsért lapunk szerkesztőségéhez. A Magyar Vasutas jogtanácsosa KÁDOSA MÁR-ELL dr. (O-utca 48., I. emelet).

SZEMLE.

BELFÖLD.

A kisegítő fékezők helyzetének bizonyos mérvű javításáról ad hirt egy ujság, amelyről különben nem mondható el, hogy értesülései alaposak és megbízhatók volnának. A hiradás szerint a kereskedelmi miniszter utasította volna a Máv. igazgatóságát, hogy *négyszáz napibéres kisegítő fékezői állást rendszeresítsen* és ezt állítsa be a szolgai létszám keretébe. Az igazgatóság utasította is az üzletvezetőségeket, hogy négyszáz kisegítő fékezőt kinevezési okmányokkal kell ellátni, ami azt jelentené, hogy ezek a szegény emberek még akkor is fog-nak ezentul fizetést kapni, ha nem utaz-hatnak.

Bizonyos fentartással fogadjuk ezt a hirt, amely ha valóban bizonyul, bizonyos javulást jelent ugyan, de a kisegítő fékezők nyomoruságos helyzetében két újabb sérelmet jelent. Miért csak négyszáz segédfékező részesül abban a bizonyára nem irigylésre méltó kedvezményben, hogy nem kell a mindennapi kenyérért lutriznia és miért nem mind, ahány kisegítő fékező van? Ha már belátják a kereskedelmi miniszteriumban, hogy a kisegítő fékezők helyzete elviselhetetlen, miért nem segítenek az összeseken, miért csak egy részükön? Vagy van talán olyan ember is a kereskedelmi minisztériumban, aki azt hiszi, hogy az egyik kisegítő fékező elviselheti azt, amit a másik nem viselhet el? Ebben az állásfoglalásban nincs sem igazság, sem józanság.

Sérelmes az is, hogy a kisegítő fékezők, még a rendszeresítés után is, kemény 80 kr. napibért kapjanak. Vallják be azok a méltóságos urak, akik a szegény vasutas-emberek ügyeit intézik, hogy ők már nem egyszer szívak olyan Upmann-szivart, amelyekből egy-egy darab többbe került, mint amennyiből a kisegítő fékezők egész családjával együtt meg kell élni egy napon át és a ruházkodásnak és házbérnek erre a napra eső részét is fedezniük kell.

Ha már segíteni akarnak — és *kell* segíteniök, mert elviselhetetlen a kisegítő fékezők helyzete — legyenek méltányosak és igazságosak: segítsenek *minden* kisegítő fékezőn és adjanak olyan napibért, amelyből valahogy mégis emberhez méltón meg lehet élni. Ne tetézzék a régi keserűséget új keserűséggel, a régi igazságtalanságot új igazságtalansággal.

Egyedül maradtunk. Olyan veszteség ért minket, amely tulajdonképpen nyereség. A *Vasutasok Lapja* megszűnt független, ellenzéki vasutas-lap lenni és így a *Magyar Vasutas* egyedül maradt, mint a vasutas-érdekeknek minden befolyástól ment, szabad szellemű és bátor képviselője.

Régebb idő óta szó sem esett már lapunkban a zsirondisták közlönyéről. Szándékosan kerültük, hogy vele foglalkozzunk. Nem helyeseltük ugyan az irányát, feltettük a küzdő vasutasoknak olyannyira szükséges egységét és a harcnak az egységét, amely elsősorban előfeltétele a győzelmes sikereknek. De nem bántottuk a lapot. A V. L. háta mögött álló zsirondisták megbízhatóságát sem taksáltuk nagyra. Attól tartottunk, hogy az a szalmalángszerű fölbuzdulás, amely a múlt évi nagy sztrájkknak volt kirívó tünete, most is véres szerepet fog játszani. De nem bántottuk a lap támaszait sem. Ugy gondoltuk, hogy dolgozzanak hát kedvük szerint. Ne mondassák, hogy a munkájukban mi zavartuk őket. Elvégre ellenzéki lap volt a V. L., ha nem is radikális és független lap volt, ha nem is céltudatos és ha nem is teljesen konzekvens.

Most azonban hibát és mulasztást követ-nénk el, ha olvasóinkat és a szervezett vasutasokat arról nem tájékoztatnánk, hogy a *Vasutasok Lapja megszűnt független és ellenzéki vasutas-lap lenni*. Maga a lap adta

ezt már utolsóelőtti számában olvasói tud-tára. Amikor a 13-as bizottság tagjait reha-bilitálták, a V. L. szerkesztőinek, *Turtsányi Pálnak és Breuer B. Ferencnek* választani kellett állásuk és lapjuk között. Mert a szol-gálati rendtartás hirhedt 23. szakasza tudva-levőleg tiltja a Máv. alkalmazottainak az igazgatóság engedélye nélkül való műkö-dését a sajtó terén. Egyideig szó volt arról, hogy a két szerkesztő egyike lemond állásá-ról és megmarad a lapnál. Később úgy hir-lelt, hogy elfoglalják újra állásukat és a lap szerkesztését más veszi át.

Rövidesen kiderült azután, hogy a két ut közül a — harmadikat választották. Elfog-lalták újra hivatalukat, és megtartották a lapszerkesztést is de — kikérték hozzá az igazgatóság engedélyét.

Ezzel megszűnt a Vasutasok Lapja vasutas-közlöny lenni és az igazgatóság közlönye lett. Mert világos dolog, hogy ez a lap ezentul csak olyan hangon és csak azt ír-hatja meg, amiről tudja, hogy nem lehet kellemetlen az igazgatóságnak. Már pedig a legkeserűbb igazságok egyike az, hogy ha valaki őszintén és becsületesen akarja a vasutasok helyzetét tárgyalni, az nem kerül-heti ki, hogy az igazgatóságnak kellemetlen-ségeket mondjon.

Ez az irányváltozása a Vasutasok Lapjá-nak már két utolsó számában is kitűnt. Olyan langyos, se hideg, se meleg volt, hogy szinte émelygett az olvasó gyomra tőle. De még inkább kitűnt ez a lap utolsó szá-mában. Egész csöndben, némán, minden feltűnést kerülve megszűnt ezzel a számmal politikai lap lenni a Vasutasok Lapja és — mint a legmegbízhatóbb helyről értesülünk — az igazgatóság kívánságára. Ezzel csattanósan bebizonyította a V. L., hogy teljesen az igába hajtotta a fejét és a vasutasok nagy szabadságharcukban nem számíthatnak rá.

Őszintén bevalljuk, hogy káröröm és ha-rag nélkül, sőt bizonyos keserű fájdalommal adunk e Pálfordulásról hirt. Olyan csekély a vasutas szólásszabadsága, hogy elvégre az is kár, hogy a V. L. megszűnt független vasutas-lap lenni és a «Vasut», a «Haladás» szaporodott egy kollégával.

Mi pedig egyedül maradtunk, egészen egyedül a harctéren. Seba, dolgozunk és küzdünk majd kettő helyett!

KÜLFÖLD.

Munkásvédelem Bulgáriában. A mun-kásvédelem ügyében Bulgária nemcsak köz-vetlen szomszédait, Szerbiát és Romániát, hanem *Magyarországot is mellőzte*. Nemrég törvényt alkotott, mely kimondja, hogy a legkisebb kor, amelyben a gyermekeket al-kalmazni lehet, a betöltött 12-ik év, csak kivételesen és orvosi jóváhagyás mellett a tizedik. A törvény alá tartoznak azok a házi műhelyek is, amelynek több mint öt, nem családhoz tartozó gyermeket vagy nőt fog-lalkoztatnak. Az egészségre ártalmas üze-meknél a 18 évnél fiatalabb személyek al-kalmazása tilos. A maximális munkaidő 10—12 éveseknek 6, 12—15 éveseknek 8, asszonyoknak 10 óra. Az összes szünet 1 óra 8, 2 óra 10 órai munkaidőnél; a munka sohasem tarthat 5 óránál tovább egyhuzam-ban. Az éjjeli munkát eltiltották: a férfiak-nál 15 éven alul, nőknél minden korban. Kivéve a felügyelő engedélyével előre nem látható, vis majorból eredő esetekben, de soha sincs megengedve 13 éven aluli gyer-mekeknek. 13 évnél idősebb munkások meg nem szakítható üzemnél éjjeli 11 óráig dolgozhatnak, de a munka újrafelvételéig legalább 8 órai pihenést kell élvezniök. Asz-szonyoknak és gyermekeknek joguk van he-tenként egy pihenő napra.

A nyolcórás munkaidő hódítása. Az Egyesült-Államok állami üzemében már 1892. óta van a nyolcórás munkaidő be-vezetve. Most a kongresszus előtt egy törvény-javaslat fekszik, amely kimondja, hogy az

olyan vállalatokban, amelyek az állammal szerződésben állanak, kötelesek a nyolcórás munkaidőt bevezetni. A törvény hatálya föl-függeszthető háboru esetén, vagy ha háboru kitörése fenyeget, vagy ha a kormány nézete szerint valamely nagyobb veszély fenyeget. A törvény áthágása akkor nem büntethető, ha ennek oka tűzveszély, éhínség, áradás, az élet és vagyonbiztonság veszélye, vagy más rendkívüli események és körülmények. Az amerikai szociális törvényhozás ezzel megint óriásit haladt. Nálunk magukban az állami üzemekben hallani se igen akarnak a szociálpolitikai értékű reformokról. Ha például a Máv. műhelyeiben 8 órát dolgoz-nak, annak a munkások kenyere látja kárát. Ami a külföldön vívmány, az nálunk bünte-tés vagy nélkülözés.

Emlékiratunk.

A Vörös László kereskedelmi miniszter urhoz a Máv. munkásai és ideiglenes alkal-mazottai nevében benyújtott emlékirat szö-vegének befejezése a következő:

(Kérelem.)

20. A 32. cikk 7. pontjának oly megvál-toztatását kérik, amely szerint a bizottság határozatképességéhez az elnökön kívül a bizottsági tagok legalább kétharmadrészenek jelenléte szükséges.

21. A 33. cikk 1. pontjának a 32. cikk 3. pontjánál említettek értelmében leendő mó-dosítását kérik.

22. Mindezekon kívül mintegy az alap-szabályok kiegészítéséül az alapszabályokba a következő intézkedéseknek felvételét kérik a magy. kir. államvasutak munkásai:

a) Állapíttassák meg, hogy mily módozatok mellett választatnak meg egy a kerületi, mint a központi bizottság tagjai.

b) Köteleztessenek, egy a kerületi, mint a központi bizottságok arra, hogy jegyzőköny-veiket, valamint zárszámadásaikat mindenkor a magy. kir. államvasutak hivatalos lapjában közzétegyék.

c) Köteleztessenek fel a kerületi bizottsá-gok, illetőleg a központi bizottság munkás-tagjai arra, hogy a nyugbérpénztár tagjait évenként legalább egyszer taggyűlésre hívják össze a tagok esetleges óhajainak megis-merése és ehhez képest illetékes helyen ja-vaslattétel végett.

Minthogy igen sokan vannak, elaggott, rokkant munkások, akik 20, 30, 40, sőt még ennél hosszabb időt töltöttek el a magyar kir. államvasutak szolgálatában és ma már dolgozni képtelenek,

ezen szerencsétlen munkástársainkra vo-natkozólag kérjük, hogy ezeknek és ezek családjának jövőjéről az 1896. év óta a nyugbér alaptörvényének létesítése céljából a magy. kir. államvasutak költségvetésébe év-ről-évre felvett összegekből gondoskodni ke-gyeskedjék.

Munkásválasztmány.

A munkaadó és munkások közötti egyet-értés szempontjából a *munkásválasztmány* intézményének a meghonosítását kérjük a következőképen:

Műhelyekben és mindenütt, ahol százon fölül vannak munkások alkalmazva, minden 50 munkás után a munkások soraiból egy évi időtartamra egy-egy bizalmiférfi választassák; a többi szolgálati ágban és ott, ahol száznál kevesebben vannak, minden 25 mun-kás után választandó egy-egy bizalmiférfi. A megmaradó töredék egészen tekintendő és még egy bizalmiférfi választására jogosít. A bizalmiférfiak hatásköre: a munkásoknak min-den panaszt és kívánságot a szolgálati főnök, esetleg az igazgatóság elé terjeszteni. A bi-zalmiférfiak a főnökség által minden esetben meghallgatandók, ha a munkások ügye, ér-deke forog szóban. A bizalmiférfiaknak jo-

guk van fontos ügyek megbeszélése céljából a munkásokat értekezletre összehívni.

Kérjük továbbá, hogy ezen «munkásválasztmányok» tagjai megbízóik érdekében kifejtett működésük miatt szintén ne legyenek megrendszabályozásnak kitéve.

(Indokolás.)

Ezzel a kérésünkkel jelét adjuk annak, hogy a békés és megrázkódtatás nélküli fejlődésnek vagyunk a hívei és annak szolgálatába szegődünk. A munkásválasztmány intézménye a művelt külföldön igen elterjedt. Angliában, Amerikában, Ausztráliában alig van üzem, ahol ne létezne. Franciaországban törvény tette kötelezővé az összes állami üzemekre. Poroszországban már régebben behozták az államvasutaknál és most a kisebb német államok is követik a német vezérállam példáját. Ausztriában szintén egyre terjed a munkásválasztmányok intézménye és a magyar állam, valamint a Máv. csak dicséretes, uttörő példával járna elől, ha meghonosítaná a munkásválasztmány intézményét, amely sok surlódásnak, az elégtelenség meggyülemelésének állná útját.

Fegyelmi bíróság.

Megelőző kérésünkkel kapcsolatos az a kérdés is, hogy a munkások jogviszonyai szabályoztassanak főképen a munkások által netalán elkövetett vétségek tekintetében. E célból kérjük a következő intézkedéseket:

Ha valamelyik munkás vétséget követ el, fegyelmi bíróság elé állítandó. A fegyelmi bíróságot alkotja: 3 munkástag, akit a munkások a Máv-nál 5 év óta egyhuzamban szolgálatban levő munkások közül titkos szavazás útján megválasztanak és az igazgatóság vagy az üzletvezetőség 3 kiküldöttjéből. A fegyelmi bíróság elnökét szintén az igazgatóság, illetve üzletvezetőség nevezi ki, ki azonban csak szavazategyenlőség esetén szavazhat.

Ezzel az esetleges önkénynek és igazságtalanságnak eleje vététnék.

Szabadjegyek.

A Máv. által az alkalmazottainak, a munkásoknak és ideiglenes alkalmazottaknak nyújtott kedvezmények között fontos szerepe van a *szabadjegyeknek*, illetve a családtagoknak nyújtott kedvezményes jegyeknek. E téren is nagy a jogbizonytalanság. Hogy ez megszűnjön, mint *elérendő cél* a következőket kérjük:

Állandó munkások szabad utazásra jogosító arcképes igazolványt kapjanak. Feleségüknek és kiskorú gyermekeiknek évenként két szabad- és azonfelül mint eddig; féláru jegy adassék.

A főváros környékén lakó munkások iskolába járó gyermekeik részére időleges szabadjegy adandó; azon munkásoknak nejei vagy családtagjai, kik orvosi rendeletre valamely nagyvárosi gyógyintézetben magukat kezelik, a betegség tartamára szabadjegyet kapjanak.

Amíg ez megvalósul, mint átmeneti szabályozást a következő könnyítésekért esedezünk:

Három évi szolgálat után minden munkás igényt tarthasson a maga részére szabadjegyre, felesége és gyermekei részére féláru jegyre.

Állapítsák meg, hogy hány szabad-, illetve féljegyre jogosult a munkás, nehogy a főnök kegyétől függjön, kinek és hányat adnak.

(Indokolás.)

Indokolásra legfőleg az utóbbi kérések szorulnak. Ne öt évi, hanem már három évi szolgálat után járjon ki a szabadjegy, mert már három évi szolgálat teljes állandóságot jelent és ez idő alatti becsületes, hű dolgozást megérdemli azt a kedvezményt. A szabadjegyek számának és a jegyjogosultságnak a megállapítása azért szükséges, mert

ahány munkahely van, annyiféleképpen gyakorolják ennek a kedvezménynek a megadását.

Munkaidő.

A munkaidő szabályozása legfontosabb érdekünk. E tekintetben kérésünk ez:

A munkaidő napi 9 óránál hosszabb nem lehet. Ott, ahol a szolgálat folytonosságot követel, ez 18 órában állapítsák meg. Ezen szolgálat után 24, továbbá minden héten egyszer 36 órai pihenő adassék.

A munkaidő mindenkor a rendes munkahelyen való jelentkezéstől kezdve számíttassék.

Azoknál a szolgálati ágaknál, ahol a munkát nem a jelentkezés helyén végzik, az oda- és a visszamenetnek a rendes munkaidő keretén belül kell történnie.

Kiküldetésekor hálópénzhez 100%^o forgalmi akadályok elhárításakor, továbbá éjjeli munkáért, mely szabad pályán végeztetik, szintén 100%^o pótlék fizetendő.

(Indokolás.)

A modern nagyiparban már Magyarországon is általános a 9 órás munkaidő, sok helyen még ennél is rövidebb. Az állami üzemek az egész művelt külföldön a munkaidő szabályozása tekintetében uttörő példával járnak elől. A magyar állam legnagyobb üzeme, a Máv. legalább a 9 órás munkaidőt rendszeresítse, természetesen minden bérlevonás nélkül, mert hiszen a munkaidő megrövidítését nem szabad az amugy is szerény mindennapi kenyér megrövidítésével egybekapcsolni.

A munkaidőt azért kérjük a rendes munkahelyen való megjelenéstől számítani, mert például a pályafentartásnál igen gyakori az az eset, hogy rendes állomáshelyüktől távol eső munkához kell menniök, ami esetleg órákkal hosszabbítja meg amugy is túlhoszu munkaidőjüket.

A 100%^o pótlék azért szükséges és indokolt, mert kiküldetésekor idegen helyen kell megszállni, a szabad pályán végzett éjjeli munka pedig azért teszi szükségessé a pótlékot, mert éjjel végzendő és rendkívüli megfeszítést igényli a munkaerőnek, oly annyira, hogy gyakran másnap az illető munkás dolgozni képtelen s így elveszít aznapra keresetét.

Munkabérek.

A munkaidővel egyenrangú fontosságú ránk nézve a *munkabérek emelése*. Ebben a tekintetben mint sürgős segítséget a létért való közdelmünkben kérjük a következő intézkedéseket:

Az egyezményes munkások részére az alabérek és a munkaárak 20 százalékos emelését. Fizetessék ki az egész megkeresett százalék és szűnjön meg az a sok műhelyben gyakorolt visszaélés, hogy bizonyos magasságu százaléknál többet nem fizetnek ki és ha többet keresne a munkás, a többletet különféle címen levonják.

Az egyezményes munkákra szóló árszabály egységesítve a munkarenddel együtt kifüggesztessék.

Mindazoknak az ideiglenes alkalmazottaknak és napibéreseknél, kiket a törvényhozás fizetésjavításban nem részesített, szintén 20 százalék béremelést.

(Indokolás.)

Minden foglalkozási ág széles ez országban keresetének gyarapítására törekszik és azt el is érte. Tetemes fizetésemelésben részesültek az összes állami, megyei és városi tisztviselők. A Máv. kinevezett alkalmazottjai a múlt évben szintén kaptak fizetésemelést, egyedül mi Máv. munkások és ideiglenes alkalmazottak nemcsak hogy nem részesülünk béremelésben, hanem ellenkezőleg, keresetünk évről-évre csökken, holott az élet évről-évre drágább lesz.

A 20 százaléknál alabbéremelés igen szerény kérés, amely nem terheli meg a Máv. több száz milliós budgetjét. Az egyezményes munka természetéből kifolyólag természetesen kérnünk kell a munkaáraknak 20 százalékkal való emelését is, mert ha ez nem emeltetnék, akkor az alabér emelése semmit sem használna, mert a százalék megfelelő mértékben csökkenne.

Az egyezményes munkaárak egységesítése és kifüggesztése elkerülhetetlenül szükséges, mert ahány műhely, annyiféleképpen fizetik egy- és ugyanazt a munkát, sőt megessik, hogy ugyanabban a műhelyben ugyanazt a munkát többféle árban fizetik. Ennek következménye azután az, hogy a munkások sohasem tudhatják bizonyosan, hogy mennyit kapnak valamely munkáért, teljes bizonytalanság zavarja a munkásnak szerény budgetjét és az egyes műhelyekben a munkaárak bizonytalansága okozza a legtöbb egyenetlenséget és a legnagyobb civakodást.

A fenti indokok magyarázzák a napibéreseknél és ideiglenes alkalmazottaknak 20 százaléknál fizetésjavításra vonatkozó kérését is.

Véglegesítés.

Összes felsorolt kérésünk között legelső helyen áll fontosság és célszerűség szempontjából, amiért legnagyobb súlyt is helyezzünk rá, az a kérés, hogy a munkások jelenlegi bizonytalan helyzete szűnjön meg és ők is miként a többi alkalmazottjai a Máv-nak, bizonyos fix szolgálati idő után, *kinevezés révén véglegesíttessenek*.

Ebben a tekintetben kérésünket és javaslatainkat a következőkben bátorodunk összefoglalni:

Egy évi ideiglenes minőségben való alkalmazás és a 25-ik életévnek betöltése után föltétlenül véglegesítést, évi fizetést és lakbérilletményt.

Az egyezményes munkarendszer eltörlését és helyette az alábbi fizetési táblázat szerint történendő véglegesítést és a szolgálati évek szerint való automatikus előléptetést:

Ideiglenes minőségben.

Ipari munkás napibére 4 korona.
Szakbelileg nem képesített munkás napibére 3 korona.

Véglegesítéskor.

Ipari munkás: Szakbelileg nem kép. munk.:

Előléptetés	Évi fiz. korona	Lakbér korona	Előléptetés	Évi fiz. korona	Lakbér korona
—	1000	300	—	800	200
2 év	1100	300	2 év	850	200
2 »	1200	300	2 »	900	200
2 »	1300	300	3 »	950	200
2 »	1400	400	3 »	1000	300
2 »	1500	400	3 »	1050	300
3 »	1600	400	4 »	1100	300
3 »	1700	500	4 »	1150	300
3 »	1800	500	4 »	1200	300
3 »	1900	500			
3 »	2000	500			

25 év.

25 év.

A jelenleg alkalmazásban levő munkásokra nézve állapítsák meg, hogy hány éve vannak a Máv-nál alkalmazva és ehhez képest véglegesíttessenek annyi évi fizetés és lakbér mellett, amennyi a véglegesített munkásokat a fenti táblázat szerint az eltöltött évekhez képest megilletné. Továbbá a fokozatos előléptetésük biztosíttassék.

(Indokolás.)

A véglegesítés mellett az elbocsátás örökös réme eltűnik, ami annál nagyobb jelentőségű, mert az a munkás, ki habár jó szakmunkás, hosszabb ideig dolgozik a Máv-nál, az egyforma, monoton munka megosztás következtében az egyéb, szakmájához tartozó munkára elveszíti kézügyességét és ha őt bocsátják el a Máv-tól, nehezen tud más üzemben produktív munkát kifejtetni.

Az összes szolgálati ágaknál a főlegbvalók mind kinevezettek, akik havi fizetésben részesülve, szívesen látják a minél gyakoribb munkaszünetet. Így esik meg, hogy minden bucsu, temetés stb. az egész műhely szünetelésével jár, háromnegyed napokat dolgoznak huzamos ideig, ami az egyezményes és napibéres munkások keresetének tetemes csökkenését vonja maga után.

A véglegesítéssel természetesen együtt jár az egyezményes munka eltörlése, amely egyébként is káros minden tekintetben egy munkásokra, mint a munkaadó vasutintézet érdekeire nézve. Az egész világon minden belátásos közgazdász és a munkások harcot indítottak az akkord rendszerellen, mert az valószínűsítő kiszípolozása a munkások életének és erejének, nálunk a Máv.-nál pedig egyszerűen humbug. Csak egy példával kívánjuk állításunkat igazolni. Megesik, hogy kiírják a kimenetet, vagyis megszabják, hogy bizonyos kocsihoz mikor kell készen lenni és ezzel óriási erő- és munkamegfeszítésre kényszerítik a munkást. Közben pedig a napi munkaidőt megrövidítik, úgy hogy még nagyobb intenzivitásra készítik a munkásokat. És hogy teljes legyen a sor, a legtöbb helyen maximális határt szabnak a százaléknak és így megesik, hogy rövidebb idő alatt, csonka munkanapokon kell valamely munkát végezni és emellett a százalék sem emelkedhetik. Az egyezményes munka sajátosságai közé tartozik az is, hogy ha egy-egy pillanatra szünetet tart az egyezményes munkás, henyélés címén megbüntetik.

Nem utolsó szempont az egyezményes munka eltörlésének kérdésénél, hogy arra kényszeríti a munkást, hogy az anyaggal ne igen takarékosan bánjon és így az egyezményes munka eltörlése az anyagmegtakarítás következtében is előnyös volna a Máv.-ra nézve. Az automatikus előléptetés megszünteti azt az igazságtalanságot, hogy sok munkás 8—9 évig dolgozik a legszerényebb bérjavítás nélkül, habár szorgalmasak és szakképzettek, míg mások — a kegyencek — egyre-másra javításban részesülnek.

Igen természetes az is, hogy a véglegesítés a hosszabb idő óta a Máv.-nál alkalmazásban levő munkásokra nézve eddigi keresetük csorbitásával nem járhat, vagyis ezek a munkások abba a fizetési fokozatba sorolandók, amely eddigi keresetük mérvének megfelelő.

A szolgálati ágak kérelmei.

Ezekben alázattal bátorodunk azokat az általános jellegű kérelmeket ecsetelni, amelyek az összes munkásokat és ideiglenes alkalmazottakat érdekli, az alábbiakban pedig tisztelettel fel fogjuk sorolni azokat a bajokat és sérelmeket, amelyek az egyes szolgálati ágak speciális munkaviszonyaiból és e szolgálati ágak alkalmazottainak helyzetéből folynak.

Műszaki kocsihivatal.

A keleti és nyugati pályaudvar műszaki kocsihivatal munkásai a következőket kérik: Hetenkint egyszer 36 órai munkaszüneti napot olyformán, hogy a felváltási rendszer alapján minden második héten a szünetnap vasárnapra essen, anélkül, hogy anyagilag károsodnának.

(Indokolás.)

Ennél a szolgálati ágnál, főként a k. p. új műszaknál szakadatlan a munka. Vannak 15—20 év óta itt dolgozó munkások, akiknek csak akkor volt munkaszünetjük, ha abba a szerencsés helyzetbe jutottak, hogy — betegek lettek. Pihenőjük nincs, családi életet nem ismernek, a folytonos, pihenő nélküli munka megőrli őket.

(Kérelem.)

Tisztességes mosakodó-helyiséget kérnek.

(Indokolás.)

A munkájuk piszkos, egészségtelen, mosakodó-helyiségük nincs, a pissoirban kénytelen mosakodni.

(Kérelem.)

A vasárnapi munkáért 50% pótlékot kérnek.

Nemrég kibocsájtott igazgatósági rendelet értelmében a fiókműhelyi elszámolásban levő ipari munkások pótbért kaptak. Ezekkel a munkásokkal együtt dolgoznak a légszusz, szabályozó, villamtelepi és gázgyári ipari munkások, de mivel más elszámolásban vannak, nem kaptak pótbért. Kérjük, hogy ez az igazságtalanság szűnjön meg és ők is kapjanak pótbért.

A lámpakezelők és kocsitisztítók részére, akik három éve szolgálják az államvasutakat, három korona napibért kértünk, amely fokozatosan 3:60 K-ra emelkedjék automaticé.

(Indokolás.)

Ezeknek a munkásoknak a munkája különösen magában rejt a tuberkulózis veszélyét. Port szívznak magukba, vele a tüdővész csiráit. A lakás és ételmező óriási módon megdrágult, ellenben keresetük csökkent. Valaha kaptak 20—30 százalékos pótbért, ezt azonban érthetetlen okokból megvonták tőlük. Hahát a fentjelzett napibért meg is kapják, ezzel csak a régi keresetüket nyerik vissza.

Kisegítő fékezők.

A kisegítő fékezők a következőket kérik: Napibérük 1 K 40 fillér helyett 2 K legyen és ezt mindennap megkapják.

(Indokolás.)

Jelenleg csak akkor kapják e szegényes 1 K 40 fillér napibért, ha szolgálatra rendelik ki őket, ámbátor mindennap reggel meg kell jelenniük a szolgálati helyen, de csak minden második, harmadik nap jut rájuk a szolgálat. Valósággal lutrit kell játszaniok azért a mostoha darab kenyérért, amit kapnak.

(Kérelem.)

Kétévi szolgálat után kineveztesse nek.

(Indokolás.)

Vannak, akik mint kisegítő fékezők 8—10 évig maradnak meg az irgalmatlanul szűkös kereset mellett.

(Kérelem.)

Ruhát kapjanak.

(Indokolás.)

Eddig azt is szerény keresetükből kell beszerezniük.

(Kérelem.)

A vonaton megtett egész utért kapjanak kilométerpénzt és ne csak az ut azon részéért, amelyen fékezniük kell.

A szolgálati idejük egyöntetűen rendeztessék.

Kocsitolók.

A kocsitolók kérelmeit a következőkben foglaljuk össze:

Két év után kineveztesse nek.

(Indokolás.)

Vannak, akik 10—20 év óta szolgálnak ideiglenes minőségben.

(Kérelem.)

Az ideiglenes alkalmazottaknak is kijárjon a ruhailetmény.

Az ideiglenes kocsitolók napibére 3 K, a csoportvezetők 4 K legyen.

Szolgálati idejük szabályoztassék még pedig olyanformán, hogy nehéz, testet törő

szolgálatuk 12 óra hosszat tartson és azután 24 órai pihenő következzen.

Vonatkisérő lakatosok.

A vonatkisérő lakatosok, akik szakképzett ipari munkások, a következőket kérelmezik: Két évi szolgálat után kinevezést és pedig altiszti fizetéssel.

(Indokolás.)

Szakképzettségük, munkájuk azonos a vizsgáló lakatosokéval, nincs oka tehát annak, hogy miért részesüljenek ezeknél mostohább elbánásban díjazás tekintetében.

(Kérelem.)

A napidíjas vonatkisérő lakatosok napi fizetése 3 K legyen. A kilométerpénzüket 2 fillérre emeltessek.

Bundához hasonló nyári köpenyt kapjanak, amint azt eleinte kapták, de érthetetlen okokból megvonták tőlük.

A ruha használati ideje rövidítettessék meg, mert 5, illetve 4 évig nem tart el a ruházatuk és így anyagilag ezen a réven is érzékenyen megkárosodjanak.

(Indokolás.)

Tisztelettel bátorodunk e kérelmek kapcsán megjegyezni, hogy a vonatkisérő lakatosok külön emlékiratban kívánnak Excelenciád színe elé fordulni, de esedeznek, hogy jelen kérelmük elintézése ezen tiszteletteljes bejelentés folytán halasztást ne szenvedjen.

Osztálymérnökség.

Az osztálymérnökségeknél alkalmazott ipari munkásoknak ezeket kérelmezik:

Napibérüknek 30 százalékkal leendő föl-emelését. Utánórát 50 százalékkal díjazák. Vonalakon 50 százalék pótbért kapjanak.

(Indokolás.)

Az osztálymérnökségeknél alkalmazott ipari munkások helyzete a Máv. összes szakképzett ipari munkásai között a legmostohább. Valóságos páriái ők a Máv.-nak. A műhelyekben dolgozó ipari munkások egyezményben dolgoznak s így alapbérükön fölül bizonyos százalékos keresetnek; a fiókműhelyek ipari munkásai az év elején az igazgatóság által pótbér címén bérjavításban részesültek; egyedül a pályafentartásnál dolgozó ipari munkások, akik hóban, fagyban, viharban, teljesen önállóan dolgoznak, leggyakrabban a vonalakon, egyedül ők nem részesültek évek óta semminemű bérjavításban. Sőt az sem megy ritkaságszámba, hogy ha az osztálymérnökségnek megszavazott hitel elfogyott, felesbe dolgoznak.

(Kérelem.)

Kiküldetésekor, ha éjjel is ott kell maradni, lakás- vagy éjjeli pénzt kapjanak.

(Indokolás.)

A jelenlegi fizetési viszonyok mellett az ipari és segéd munkás kiküldetés esetén kénytelen éjjel a szó szoros értelmében az árokponton hálani, vagy a saját költségén valahol szerzett szalmazsuppon elöltetni az éjjelt. Ezen a szegénytelen, emberhez nem méltó állapoton csakis úgy lehet segíteni, ha az ilyen kiküldetés esetében háló-pénzt kapnak, hogy nehéz munkájuk után kipihenhesék magukat és friss erőket gyűjthessenek a másnapi testet ölő munkához.

(Kérelem.)

A munkaidő a rendes beosztási helyen való jelentkezéstől számítottassék. Ha korábban kell elindulni akár vonaton, akár hajtányon, akár pedig gyalog, vagy ha később érkehetnek csak vissza, az így eltöltött idő túlmunkaidőnek legyen tekintendő és ezért is 50 százalék pótlék járjon.

A fizetés havonként kétszer történjen, úgy, mint a többi Máv. munkásoknál.

(Indokolás.)

Az osztálymérnökségek munkása ebben a tekintetben is kedvezőtlen kivételt képeznek a többi Máv. munkások között, hogy van eset arra, hogy 5 hétig kell fizetésükre várniok. Már pedig ezt a szegény ember budgetje nem igen bírja ki.

Pályamunkások.

A *pálya-munkásoknak* ezek a kérelmei: Husz százalékos béremelés. A munkaidejük rövidíttessék meg.

(Indokolás.)

A pálya-munkások igen nehéz munkát végeznek fölötté szerény bérért. Munkaidejük 11 óra, de nem egyöntetű, úgy hogy sok helyen tetemesen hosszabb ennél.

(Kérelem.)

Kapjanak reggelizésre időt.

(Indokolás.)

Reggel hat órakor, sőt néha előbb kezdenek dolgozni és képtelenség e súlyos, megterhelő munkát ellen délig folytatni.

(Kérelem.)

A laktanyák kellőképpen tisztíttassanak. A tisztítást az osztálymérnökségnek erre külön kirendelt emberei végezzék megfelelő bér mellett. A világítást is a Máv. adja, ne a saját pénzükhöz eszközöljék a pályamunkások.

(Indokolás.)

A laktanyák állapota a Máv. egészségügyi viszonyainak egyik legszomorúbb lapjára tartoznak; férgek, piszkosak, a fekhelyek egészségtelenek, kemények, nincs gondoskodva, hogy mosakodhassanak, szociálpolitikai tekintetben valóságos monstrumot képeznek ezek a munkáslakások.

(Kérelem.)

Ha ködszolgálat végett tartják vissza a hazautazástól a pályafentartási munkást, fizessék meg ezt a napot akkor is, ha a ködszolgálat teljesítése elmaradt.

A fővárosban alkalmazott pályamunkások, akik távolabb eső falvakban laknak, időleges szabadjegyet kapjanak.

(Indokolás.)

Ez a kérés fölötté fontos a pályamunkásokra nézve és teljesítése a legkeserveesebb visszasságot szüntetné meg. Az ipari munkásoknak, sőt minden szolgálati ág segédmunkásainak is van időleges szabadjegyük, a pályamunkások pedig hetenkint csak egyszer kapnak hazautazásra utalványt és így családjukat csak hetenkint egyszer láthatják. Ezzel nemcsak a családi életük szenved csorbát, de szegényes keresetük mellett anyagi károsodást is szenvednek. Két konyhát kell tartaniok, a családnak, mely odahaza maradt és a maguk számára, mert egy hétre való eleséget nem hozhatnak magukkal. A bajt még tetézi az, hogy «büntetésből» nem ritkán még ezt a hetenkint egyszeri utalványt is megvonják tőlük, amikor is vagy le kell mondaniok hosszabb időre arról, hogy családjukat láthassák, vagy pedig még ezt az utat is a saját költségükön kell megtenniök, ami nélkülözéseik fokozását jelenti. Még akkor sem kapnak hétközben utalványt, ha valamely haláleset, vagy hatósági idézésre kell haza utazniok.

Raktári munkások.

A *raktári munkások* helyzetük javítása céljából a következőket kérik:

Munkaidejük rövidíttessék és állapíttassék meg egyöntetűen.

(Indokolás.)

Van hely, ahol 36 órai egyhuzamban való munka után 12 órai éjjeli pihenőjük van csupán, más helyeken pedig a munka 6 óra reggeltől 11-ig éjjel tart, egybeült pedig 11—12 óra a munkaidő.

(Kérelem.)

Azt az időt, amely alatt az egyezményes munkásoknak a munkát önhibájukon kívül, munkahiány folytán meg kell szakítaniok, vagy fizessék meg nekik, vagy bocsássák őket haza.

Ha *egyezményes* munkásokat kirendelnek napidíjas munkára, akkor a jelenleg fizetett 20 fillér órabérhez 50 százalék pótbért kapjanak.

Az *akkord munkásoknak* a zsákmunkánál a ki- és berakásért 100 métermázsánként 2 koronát fizessenek. A darabáru ki- és berakásáért 100 métermázsánként 3 koronát fizessenek. A többi árukért eddig fizetett bér 20 százalékkal emeltessék, a fel- és leadás egyenlően díjaztassék.

Az *akkordmunkások* munkája raklevél alapján csoportonként számoltassék el és a munkások teljesítvény-könyvébe pontosan jegyeztessék be.

(Indokolás.)

Ez eddig igen hanyagul történt, aminek csakis az akkordmunkások vallották kárát.

(Kérelem.)

Ha valamely magáncégnek van ki- és berakásra szüksége, akár hajón, legyen az bármiféle áru, és a munka végzésére raktári munkásokat rendelnek ki, képezze szabad egyezkedés tárgyát az illető céggel.

(Indokolás.)

Eddig az a gyakorlat, hogy a raktári munkások megkérdezése nélkül rendelik ki őket idegen munkára és ezért a munkáért járó munkabérüket is hozzájárulásuk és megkérdezésük nélkül állapítják meg. Az ókori rabszolgaságnak modern formája ez.

(Kérelem.)

A napibérben dolgozók napibére különösen a nagyobb városokban, 3 koronára emeltessék.

A *regie-, (kapu-, mázsamunkások)* és az *éjjeli őröknek* a tulórakat külön fizessék, még pedig 50 százalék pótlékkal.

Az olyan raktáron, ahol tíz embernél több van alkalmazva, megfelelő ebédlő- és mosdóhelyiséget és ruhájuk megőrzése végett bezárható szekrényekkel ellátott helyiséget kérnek.

(Indokolás.)

Ez eddigelé teljesen hiányzik. A nyugoti p. u. raktáránál 500 ember van alkalmazva és még sincsenek meg a fentjelzett helyiségek.

Fűtőházi munkások.

A *fűtőházi munkások* kérelme a következő: Heti 36 órai szabad nap, mely minden második héten vasárnapra essen. A szünetnap közetkeztében keresetükben csorbulást ne szenvedjenek.

(Indokolás.)

Ahány fűtőház, annyiféle a vasárnapi munkaszünet. Az egyik helyen vasárnap félnapig dolgoznak, másutt háromnegyed napot, van olyan fűtőház is, ahol az egész éven át vasárnapon és ünnepnapon egyaránt dolgoztatnak.

(Kérelem.)

Munkaidejük egyöntetűen állapíttassék meg 10 órában. A tulórát külön fizessék meg és pedig pótlékkal.

(Indokolás.)

A munkaidő is helyenkint változik. Tíz órától tizenhat óra között váltakozik, de csak tíz órát fizetnek. Van idő, amikor késő éjjelig dolgoztatnak anélkül, hogy a túlmunkaért akár egy fillér kárpótlást is fizetnének. Legfőlebb, ha «lesétaltatják» ezt a túlmunkaidőt, vagyis más alkalommal megfelelő ideig nem dolgoztatnak.

(Kérelem.)

Tisztasági fürdőt vagy legalább is megfelelő mosakodó-helyiséget kérnek és elzárható ruhaszekrényeket.

(Indokolás.)

A fűtőházi munkások munkája nagyon piszkos. A tisztítóknak hetenkint háromszor is kell ruhát váltaniok. Mosakodó-helyiség egyáltalában nincs.

(Kérelem.)

A fojtó füst ellen leeresztő kémények készíttessenek.

Bérjavítást kérnek. A százalék rendszer, amelyet amugy sem fizetik ki a legtöbb helyen, töröltessék el teljesen és helyettesítsék napibérrel. A géptisztítók 3 korona, a kazánmosók 3 kor. 40 fillér napidíjat kapjanak 10 órai munkaidő után. Ha a kazánmosók 24 órai szolgálatot teljesítenek, mind a 24 órát kapják megfizetve.

(Indokolás.)

Az ipari munkások pótbér alakjában kaptak javítást, a géptisztítók, kazánmosók, szén- és kisegítőmunkások azonban nem kaptak semmit. A munkabérük olyan alacsony, hogy belőle még a legszükségesebb módon is művészet fentartani életüket. Kapnak valami százalékot, de azt sem tudják, mennyire tartanak igényt és miután kapják. Sok helyen azonban még ezt is megvonták tőlük.

(Kérelem.)

A kijáró csizma és ruha a kazánmosók részére a megszabot időben pontosan kiszolgáltatandó.

A *szénmunkások* és a fűtőházi *kisegítő munkások* munkaideje ugyancsak 10 órában állapíttassék meg.

A százalérendszer eltörölendő és helyébe 3 korona napibér lépjen. Ahol 24 órai a szolgálat, ott a túlmunkaidőt külön fizessék pótlékkal.

Szertári munkások.

A nyugoti pályaudvari szertári munkások kérelmüket a következőkben foglalják össze: Rendes napibért és pedig 3 koronát kérnek.

(Indokolás.)

Huszonnégy órai szolgálatot teljesítenek, vasárnapi vagy ünnepnap szünet nélkül. Akkordban dolgoznak és mindennek dacára 8—10 év óta alkalmazott munkások 29—30 napnak megfelelő munkaidő mellett még a napszámukat sem keresik meg. Egy hónap alatt legjobb esetben 64 koronát keresnek.

(Kérelem.)

Munkaidejük napi 10 óra legyen, a tulórakat külön fizessék pótlékkal. Éjjeli munkások laktanyája tiszta és az egészségügyi követelményeknek megfelelő legyen, zárható szekrény, mosdóval és vízvezetékkel.

A *szénlerakó munkások* szintén a fentieket kérik.

Nagyméltóságu Miniszter ur!

Kegyelmes Urunk!

Ezekben bátorítottunk a M. kir. államvasutak munkásainak és ideiglenes alkalmazottainak helyzetük javítására és munka-

viszonyaik szabályozására vonatkozó kéréseit Excellenciád elé terjeszteni.

Kéréseink mindegyikének teljesítése nemcsak keserves bajokat, bántó sérelmeket alkalmas megszüntetni és nemcsak sürgős és elodázhatatlan érdeke majdnem negyvenezer szorgalmas és becsületes alkalmazottnak és családjaiknak, de egyszersmind fontos érdeke a munkaadó vasuti vállalatnak is.

Arról van szó, hogy olyan emberek tízezrei álljanak-e továbbra is a Máv. szolgálatában, akik nehéz munkájuk mellett még nehezebb harcot folytatnak a létért és akiknek anyagi helyzete — a fokozódó és minden téren egyaránt élesen gyarapodó drágaság következtében — napról-napra szomorubb és sivárabb lesz; olyan emberek, akik kimerülten, fáradtan és csüggedten végzik felelősségteljes munkájukat? Avagy olyan emberek tízezrei, akik megelégedetten, ambícióval és friss munkaerővel szentelik egész erejüket a Máv. szolgálatának?

Nemcsak a mi egyéni vitális érdekünk, de a Máv. érdeke is támogatja szerény és mindenben indokolt kérelmeinket.

Emlékiratunkat azzal a megnyugvással és reménnyel bátorkodunk Nagyméltóságod elé terjeszteni, hogy jóakaró és a szociálpolitikai megismerés alapján álló méltánylásra fogunk találni és ebben a reményben esedezünk Excellenciádhoz a felsorolt kérelmek teljesítéseért.

Excellenciádnak alázatos szolgálai

a Máv. munkások és ideiglenes alkalmazottak megbízásából

a szervező-bizottság nevében

FARKAS IZOR,

titkár

VII., Csömöri-ut 28. I. em. 3.

Buzaszem a szemétdombon.

Még a szemétdombon is akad néha egészséges buzaszem. Még a Keleti Ö. Lajos lapjában, a sok hazugság, geseft és butaság közepette is találni néha — nagyrítván — egy-egy megszívlelhető gondolatra. Tévedés bizonyára, hogy K. ur őszintén beszél, magáról való megfélemezés, ha igazat mond, de néha-néha mégis megesisik. Így pl. hirdetés-közlönyének utóbbi számában csillant meg egy gondolat, amely elég józan és elég igaz a Máv. nyugdíjasairól beszél a kibérelt penna és azt panaszkolja föl keserű hangon, hogy a munkások és ideiglenes alkalmazottak nyugbér-pénztára alig egy éves és máris javítanak rajta. A kinevezetteknek a nyugdíj-intézete pedig már olyan régi intézmény és még sem részesült semminemű javításban. Pedig hát a nyugdíjintézet is reformra szorul, mert számos a hibája és sok bajnak a kutterása.

A Máv. saját külön smokkjának a panaszja jogosult. De az okos gondolatot okosan tovább gondolni Keleti ur már nem képes. A világos pillanata éppen csak egy pillanattig tart, azután visszazökken a hivatásos talpnyaló eltompultságába.

Már pedig az volna éppen a legérdekesebb és legértékesebb, ha ezt a gondolatot tovább fűznék és hozzátennék a megállapított tény következményeit. Igaz, hogy a nyugbér-pénztár csak egy éves, a nyugdíj-intézet pedig régibb keletű és mégis a nyugbér-pénztár máris reform tárgya, a nyugdíjintézet — minden hibája dacára — mégsem részesült semmiféle reformban.

Vajon, mi ennek az oka? Talán az, hogy a fölöttes hatóságok, mondjuk: a kereskedelmi miniszter nagyobb gondnal és szeretettel viseltetnék a munkások érdekei iránt, mint a kinevezettekéi iránt? Eszeágában sincs. A multak tapasztalatai éppen az ellenkezőjét bizonyítják. A Máv. munkások évti-

zedeken át mostoha gyermekei voltak a Máv.-nak. Olyanok voltak, mint a fekete termőföld: hasznos, termékeny munkát végeztek, de lábbal taposta őket mindenki. Hiszen még ötnegyed éve mult annak, hogy maguk, a kinevezett államvasutiak is megvetéssel mellőzték a munkásokat és kirekesztették a nagy harcból és a győzelem esetén várható zsákmányból. A munkás, az nem számít, — így gondolkoztak akkor a szónokló és a vezető kartársak. A munkással csak akkor törődtek, csak akkor jutottak az eszükbe a munkások, amikor már a veszített csata után nyakig voltak a bajban és a munkások segítségével akarták a veszett fejcsének legalább a nyelét megint megkeríteni.

És a munkások vajon hogyan feleltek a megalázó mellőzésre? Haraggal, gyűlölettel, avagy bosszuvágyakkal? A legtávolabbról sem. Hanem e helyett nyugodtan, békésen és céltudatosan szervezkedni és tömörülni kezdtek. Érintkezésbe léptek egymással, megalapították a Magyar Vasutast, a fölvilágosítás, az oktatás eszközeivel sorra megnyerték az egyes munkahelyek és szolgálati ágak munkásait, megállapították józanul, becsületesen és higgadtan azokat a követeléseket, amelyekkel sanyaru helyzetükön javítani lehet, szóval: fölrázták a tétlenségben és tudatlanságban leledző társaikat. De fölrázták a közvéleményt is. Gyűléseken, lapunkban, röpiratokkal, falragaszokkal a legbántóbb bajokat, a legfájdalmasabb visszaéléseket kivitték a nagy nyilvánosság ítélőszéke elé, megismertették a közvéleményt követeléseiknek jogosságával és méltányosságával és így békés módon, kockázatok nélkül, nagyobb rázkódások kikerülésével hódították meg a közvéleményt a maguk igazai számára. Közben pedig volt még elég idejük és erejük a támadások és az üldöztetések ellen védekezni. Tilalmak, fenyegetések, rendszabályozások mind nem ártottak a munkások jól alapozott, szilárdul falazott szervezkedésének. Olyan az, mint a színarany, nem marja rozsda.

És így történt, hogy alig fordult-került egy éve a munkások céltudatos szervezkedésének, a fölöttes hatóságok is, a kinevezettek is belátták, hogy a munkásokkal számolni kell, a munkások összetartásuk, céltudatos szervezkedésük révén hatalmat képviselnek és azokat a követeléseiket, amelyeket az egész közvélemény jogosnak és méltányosaknak ismer el, — azokat előbb-utóbb mind teljesíteni kell. Akik legutolsók voltak fajsúly és hatalom dolgában: a Máv. munkásai, most legelsők lettek. Akiket azelőtt kirekesztettek minden mozgalmából, minden vívmányból, azok most mintaképet alkottak meg a céltudatos, békés, de erőlyes szervezkedésnek és imponzás erejű fellépésük vívmányokra vezet legelőbb.

Ezt kellett volna Keleti Ö. Lajosnak megírnia, ha meg akarta volna magyarázni, hogy miért javították a nyugbér-pénztárt már egy évi fennállás után.

De még mást is meg kellett volna írnia. Illett volna megmagyarázni azoknak a jámbor kinevezetteknek, akik reklám-lapocskáját olvassák, hogy a kinevezettek nyugdíj-intézete miért nem lett javítva. Azért, mert a kinevezettek nem szervezettek. Az a mult évi nagy harc szép tűzijáték volt, de elpuffogott, egy jó csomó ember megégette magát, de sem előtte, sem utána melengető, hasznos hajtó tűz nem volt. Tűzijátéknál ugyanis sem melegedni, sem pedig valami táplálót lőzni nem lehet. Ahhoz más tűzek kellene.

Vegyenek példát a kinevezettek a munkásokon és ideiglenes alkalmazottakon. Cselekedjenek épügy, mint ezek cselekedtek: szervezkedjenek békés, de erőteljesen; lassan, nyugodtan, de ernyedetlenül és céltudatosan. Csatlakozzanak a munkások által megalakított általános vasutas-szervezethez és akkor velük együtt fognak győzni és velük együtt fogják sérelmeik orvoslását kiküzdeni.

Ezt is meg kellett volna írnia Keleti Lajosnak, ha nem tartozna a penna-forgatók ama válfajához, akiknek természetük és rendeltetésük tiltja az őszinte és becsületes igazság kimondását és ha véletlenül mégis belefognak egy józan gondolatba, sietnek azt kiherélni, nehogy valami okos tett is megfogadjon belőle.

Mi azonban kiegészítettük a megkezdett gondolatot. Okuljanak belőle a kinevezettek, a szolgák és altisztek pedig mindenekelőtt.

Kalauz.

LEVELEZÉS.

Budapest. (A mi évi szabadságunk.) Április 15-én mult egy éve, hogy a Máv. munkásainak a védangyala, a Magyar Vasutas először látott napvilágot. Azóta nagyon sok panaszt hordott szerte a szélrózsa minden irányába, de mily kevés idő egy év és mily kevés volna a Magyar Vasutas arra, hogy az összes panaszokat ismertesse a nyilvánossággal, ha az mind fel lenne előtte tárva.

Mind ennek a rendkívül felhalmozott panasznak az okát legjobban érthetővé teszi az, hogy évtizedeken át nyögtek a sok ezrekre menő emberek, a Máv. rab bilincseit viselve, anélkül, hogy szót mertek volna emelni, amit a szólási tilalom teljesen érthetővé tesz. Mert nem is oly rég történt az az eset, hogy egy kollégámat csak azért megfenyegetett a műhelytőnök, még pedig hivatalosan, mert oly emberek között mert megfordulni, akik a munkásosztály érdekeit képviselik.

Azóta azonban változott a helyzet; ma már fent is belátják, hogy annyi embernek az igazát nem lehet továbbra is dobozba gyűjteni és Abbáziában, Osztenében és más nevezetes, de jó távoleső drága fürdőhelyeken kiürítve, a dobozt is jól kimosni, hogy annak a sok piszkos munkásnak a panaszából még egy csöp szag se kerülhessen vissza. De ennek a kényelmes struccpolitikának már vége. Eddig azt hitték azok a jó nagyurak, hogy ha nem hallják a panaszt, hát nincs is panasz. Ha erőszakkal befogják a munkások száját, úgy hogy azok nem panaszkodhatnak, akkor nincs is bajuk és minden rendben van. Ma már olyan szócsővünk van a mi lapunk révén, amelyet elnémitani többé nem lehet és amely egymásután felsorolja mindazokat a sérelmeket és visszasságokat, amelyek orvoslásra szorulnak. A sok közül én is egyet kiragadok.

Már egypár éven át volt alkalmam személyesen látni, vagy tudomást szerezni azon igen kellemes értesítő felől, amely az egyes személyekről (megjegyzendő, csak olyanokról, akik emberszámba mennek) megírja részletesen és bőven, hogy a kellemes szabadságidejét hol és miképp töltötte. Igazán csodálatos dolog, hogy azok az urak, kik minden évben élvezik a jó szabadság drága gyönyöreit, hogy ezen urak egyikének sem jutna eszébe, hogy talán azokra a munkásokra is felséges hatással volna egy pár nap szabadság és főleg a tiszta levegő tenne jót az egészségüknek, kik egész éven át a füstös és különféle bűzökkel fertőzött műhely levegőjében töltik napjaikat, fárasztó munka mellett.

Ezt mind nagyon jól tudhatnák a mi uraink önmagukról, már annál is inkább, mert nem egyszer volt már bármely feljebbvalónknak alkalma meggyőződnie arról, hogy mily nagy a különbség az iroda levegője és bármely műhely levegője között. Magteszik ők az észrevételeiket különösen olyankor, amikor valamelyikük egyik vagy másik műhelybe csak rövid ideig tartózkodik is, ilyenkor bizony nagyon kellemetlen arc kifejezéssel távoznak. Nekünk pedig egész életünk e bűzös levegőnek esik áldozatul. Azonkívül akad az embernek, ha mindjárt munkás is, néha vagy családi, vagy más

valami dolga. Így hát nekünk ép ily jól esne, ha e dolgainkat oly kedvező körülmények között végezhethetnénk, mint például azok a kinevezettek, kiknek kijár az évi szabadság.

Azonfelül még a Máv.-nak abból éppen semmi kára nem származhatna, ha például évente a munkásainak mondjuk *nyolc napi szabadsággal* módot nyújtana az egész év fáradságát kipihenni, mert azt hiszem, azt minden ember tudja, hogy a kipihent és megelégedett munkás többet is, jobbat is dolgozik, mint az elkeseredett és kimerült munkás. Amit az egy heti szabadság alatt mulasztana a Máv. minden egyes munkása, azt bőségesen behozná gyorsabb és tökéletesebb munkájával. Ennek a kérdésnek a kedvező megoldásához nem kell semmi áldozatkészség, nem kellene nagy számítások, csak egy kis belátás és egy parányi jóakarát.

Munkástársaimat pedig arra kérem, hogy végre lássák be, hogy magunk ügyeivel magunk vagyunk hivatottak a legkomolyabb formában foglalkozni, mert ha mi hallgatunk, az esetben hallgatnak azok is, akik mint munkaadónk örömmel fogadnák tőlünk, ha úgy, mint eddig évtizedeken át hallgattunk, hallgatnánk tovább, legalább addig, amíg a szóástól a halál nem tilt el bennünket.

De mi azt nem várjuk, hanem ami minket a tisztességes munkánk után megillet, azt mindenkor követelni is fogjuk. És szent fogadást teszünk, hogy valamennyien a szervezet zászlója alá sorakozva, egyesítjük az erőnket a jelen és jövő generáció helyzetének a javítása érdekében. *Siu.*

INNEN-ONNAN.

Vasut a tengeren. Merész vasutépítési tervet gondoltak ki az amerikaiak. Miami városából ugyanis vasutat akarnak építeni a tengeren át Key-West-ig, a híres szívarvárosig. Utóbbi egy szigeten fekszik, Florida és Kuba között. A vasuti vonal eleinte a part mentén húzódnék végig egész Homestead-ig, azután pedig a számos kis korall-szigetek felhasználásával a tenger fölött Key-West-ig. A víz különben itt nagyon csekély, de több helyen, ahol nagy a távolság a két korall-sziget közt, hosszú hidakat kell építeni. A vasuti töltés átlag 28 lábnyira emelkedik a víz tükre fölé.

A villamos vasutak Magyarországon. Hazánkban a közforgalomnak szolgáló villamos üzemű városi vasutainak üzemhossza az alábbi kimutatások szerint 1904 május 1-én 169.5 km. volt, ez év május hó 1-én pedig 172.9 km., úgy hogy az üzemhossz szaporulata mindössze csak 3.4 km. Ebből magára Budapestre esik 126.6 km. tehát körülbelül 2/3 rész. Az egyes városok villamos vasutai a következők:

	Üzemhossz km.-ben 1904-ben	1905-ben
Budapest közúti	64.9	66.4
„ villamos	35.8	36.4
Ferenc József főadalatti vill. ...	3.7	3.7
Budapesti vidéki vill. közúti ...	6.8	6.8
Budapest—Ujpest—Rákospalotai vill.	13.4	13.4
Fiumei vill. közúti	4.0	4.0
Miskolci városi vill.	6.6	6.6
Pozsonyi városi vill.	7.8	7.8
Soproni városi vill.	3.9	4.3
Szabadkai vill.	10.0	10.0
Szombathelyi városi vill.	2.8	2.8
Temesvári városi vill.	10.2	10.2
Összhossz km.-ben	169.4	172.9

A hálókocsi-társaság alapítójának halála. Párisból jelentik, hogy Nagelmackers György, a nemzetközi hálókocsi-társaság elnökgazdátja, Villepreuxben, ahol nyaralt, 61 éves korában meghalt. Az elhunyt, akinek talán a föld valamennyi fejedelmétől volt kitüntetése, maga alapította azt a társaságot, amelynek élén állt. Nagelmackers György egy régi belga patricius-családból származott s fivére ma is a liegesi Nagelmackers-féle bankházat vezeti. A család gyermekei gondos nevelésben részesültek és az idősebb, György, a mérnöki pályára lépett. Diplomát nyerve, Amerikába ment, ahol a vasutügyet tanulmányozta. Akkoriban Európa egyik államában sem voltak még a háló- és étkezőkocsik alkalmazásba véve és Nagelmackers visszatérve hazájába, két ilyen vasuti kocsi-modellt hozott magával és kísérletet tett, hogy honfitársaival részvénytársaságot alapítson az eszme gyakorlati kiaknázására. Kísérlete azonban nem sikerült és nem sikerült az sem, amelyet angol tőkével akart keresztülvinni. Végre mégis csak megalapította a belga társaságot és a brüsszel—kölni vonalon használatba vett Pullmann-kocsik fényesen beváltak. Azóta a társaság kiterjeszkedett az egész világra. Nagelmackers eszméje volt a transz-szibériai vasuti vonal is, a london—pekingi egyenes összeköttetés, amelynek forgalmát a kelet-ázsiai háború most megszakította. Nagelmackers csaknem az összes európai nyelveket beszélte és egyéniségét végtelen szívjóság jellemezte.

Szerkesztői üzenetek.

L—t, Budapest. Mi is láttuk abban a lapban azt a bakot, de nem vetettünk rá ügyet. Most, hogy egyenesen kérdést intéz hozzánk, ki kell jelentenünk, hogy Szász Zoltán nevű országgyűlési képviselőt nem ismerünk. Van egy ilyen nevű fiatal író, aki mélyebben szántó társadalmi cikkeivel kelt méltó fölfigyelmet, de nem képviselő. Van viszont egy Szász nevű képviselő, de ennek nem Zoltán, hanem Károly a keresztnéve. Tehát ez se igen lesz az a híres férfiú, aki «fényessé teszi a gárdáját» ama lap munkatársainak.

Ugy látszik nagy a meleg és fékevesztetten dolgozik ama lap szerkesztőinek a fantáziája. Főleg amióta csak felső engedéllyel írhatnak s így a valóságot, amely szomorú és rideg, nem igen írhatják meg.

Siu. Besoroztuk. Várjuk a folytatását. Üdv.

Málházó. Hogyne? A Magyar Vasutas önkönnök is rendelkezésükre áll, ha sérelmeiket napfényre vinni és igazakért a nyilvánosság előtt küzdeni akarnak. Látogasson meg alkalomadtán bennünket a szerkesztőségben.

K. B. Arad. Az osztrák, német, olasz, francia és németalföldi vasutas-szervezetek szociáldemokrata alapon állanak.

Temesvár. Egy mód van a Hevesi-féle alakok megfékezésére és az: az erős szervezet. Addig, míg 300 munkás 600-felé húz, addig a teherkocsiknál alkalmazott famunkásokkal is azt tehetnek, ami nekik tetszik. Addig a Szopka- és Hankovsky-féle esetek napirenden lesznek. A szervezettől távol állókat iparkodjanak megnyerni. Ha másképp nem megy, hívjanak össze egy nyilvános gyűlést, melyre szóno- kot a szervező-bizottság fog küldeni. Azt hisszük, hogy így hamarabb fognak célt érni.

Műhelymunkás. Novelly főfelügyelőnek az összes műhelyfőnökökhöz intézett legutóbbi rendelete előttünk is ismeretes. Rövidesen foglalkozunk vele.

Többeknek. Nekünk sem volt igen nyílnkre, hogy három legutolsó lapszámunk megjelenése bizonyos késést szenvedett. De nem rajtunk mult. Két héten — amint tudni méltóztatnak — a csütörtökre ünnep eset és emiatt késett lapunk egy nap-

pal. Az utolsó számot pedig mindaddig nem nyomathattuk ki, amíg — legalább röviden — hírt nem adhattunk a kereskedelmi miniszternél járt küldöttség útjának az eredményéről. Olyan fontosnak tartottuk a sürgős kiadást e tekintetben, hogy inkább vállaltuk a késést.

Zágráb. Határozat csak a jövő számban közölhető. Későn érkezett.

Kiadóhivatali üzenet.

Feltüfizetések a lap javára: V. M. 4.— kor.

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

Biraucz Döme könyvnyomdája Budapest, VII., Amazon-u. 6—8

HIRDETÉSEK.
E rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

MIÉRT BUKOTT EL A VASUTAS SZTRÁJK?

Szociálpolitikai tanulmány.

Írta: Rába Sándor. Ára: 24 fillér.

HAZAFISÁG ÉS NEMZETKÖZISÉG

Írta: Garami Ernő.

Ára: 4 fillér.

Alkotmányt Magyarországnak!

Minő az igazi népképviselő?

Írta: Bresztóczy Ernő. — Ára: 6 fillér.

Kaphatók:

a „MAGYAR VASUTAS” kiadóhivatalában,
BUDAPEST, VII., Csömöri-út 28.

BUTOR. Ki jól és olcsón bu-
tort óhaját vásárolni,
forduljon bizalom-
mal a készítőhöz:
HAUPT A. kárpitos, disztó és butor-
iparos, VII., Garai-u. 43.

Cimbalmok,

legújabb modellűek, kitűnő
zongora-hanguak, dupla acél-
szerkezetűek készülnek saját
műhelyemben; részletfize-
tésre és kölcsönképpen is
kapható

AZ ÖNTANULÁSI
CIMBALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat min-
denki magánosan, tanító nél-
kül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 ko-
ronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál

7 Budapest, Erzsébet-körut 5.
= Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Világciikk! „RASOL” Kés nélkül borotvál!

Égészséges!

Kellemes!

9

Olcsó!

Egy kgr. ára 30-szori borotválásra helyben 2.40 kor., vidékre 3 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában, VI., Király-utca 12. sz.

A világ legjobb szőrvesztője!

RASOLIN

Hölgyeknek ajánlatos!

Egy doboz ára helyben 2 kor., vidékre 2.50 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszer-tárában VI., Király-utca 12. sz.